Rocznik sześćdziesiąty ósmy.

Urzędowy Orędownik Kościelny dla diecezji chełmińskiej.

Nr. 7. Poniedziałek, 21-go grudnia 1925.

Treść:

67.

CONSTITUTIO APOSTOLICA

DITIONIS POLONICAE
DE NOVA DIOECESIUM LATINI RITUS CIRCUMSCRIPTIONE

PIUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI
AD PERPETUAM REI MEMORIAM.

Vix dum Poloniae unitas, post diuturnam catholicae illius Nationis sub diversis regiminibus divisionem, mirabiliter, divina Providentia opem largiente, restituta est, statum necessitas omnibus apparuit nedum civiles sed etiam potissimum religiosas res ibidem ordinandi.

Id came primum omnium postulabat ut sollicita haberetur cura de finibus dioecesanis rite praefiniendis itemque ad nova Reipublicae confinia coaptandis. Itaque, expletis feliciter cum eiusdem Reipublicae rectoribus hac super re opportunis negotiationibus, novae latinarum dioecesium circumsciptioni provisum est in sollemni Conventione, quae nuper inter Sanctam Sedem et praedictam Rempublicam inita est, summopere laetantibus Nobis, qui nobilissimae illius Nationis et calamitatum belli et gaudii resurrectiionis testes ac participes fueramus.

Porro, ut ea quae de iisdem circumscriptionibus conventa sunt, ad exitum deducantur, Nos, ex Apostolicae potestatis plenitudine ac certa scientia, decernimus:

Latini ritus Hierarchia in Polonia in posterum quinque provinciis ecclesiasticis constabit, videlicet: I. Gnesnensi et Posnaniensi, II. Varsaviensi, III. Vilnensi, IV. Leopoliensi, V Cracoviensi.

I. Provincia verc Gnesnensis et Posnaniensis constituetur Ecclesiis metropolitana Gnesnensi et Posnaniensi, nec non suffraganeis dioecesibus Culmensi et Vladislaviensi.

Archidioecesis autem Gnesnensis, cuius metropolitana ecclesia sub titulo Assumptionis Beatae Mariae Virginis in urbe Gniezno, in palatinatu Poznań, sita est, sequentes amplectetur decanatus: Gnesnensem, Bydgostiensem urbanum, Bydgostiensem suburbanum, Czerminensem, Gniewkoviensem, Janoviecensem, Jaroci-

nensem, Juniówladislaviensem, Kcynensem, Kruszwicensem, Łeknensem, Łobżenicensem, Miłosłaviensem, Naklensem, Pleszewiensem, Pobiedziscensem, Powidzensem, Rogowiensem, Trzemesznensem, Wrzesnensem, Znenensem.

Ad archidioecesim dein Posnaniensem, quae ecclesiam archicathedralem sub titulo Sanctorum Apostolorum Petri et Pauli in urbe Poznań, in palatinatu Poznań, habet, pertinebunt decanatus Posnaniensis, Borcensis, Braliinensis, Bukowiensis, Czarnkowiensis, Gostynensis, Grodziscensis, Jutrosinensis, Kępnensis, Kostensis, Kostrzynensis, Koźminensis, Krobiensis, Krotoszynensis, Lesznensis Lwowecensis, Neomestensis, Obornicensis, Ołobocensis, Ostrowiensis, Ostrzeszowiensis, Rogożnensis, Śmiglensis, Śremensis, Środensis, Stęszowiensis, Szamotulensis, Wronensis, Zbąszynensis. Fines autem occidentales et australes huius adchidiocesis contingent fines politicos inter Rempublicam Polonicam et Rempublicam Germanicam.

Memoratae suffraganeae dioecesi Culmensi, cum ecclesia cathedrali sub titulo Assumptionis Beatae Mariae Virginis in civitate Pelplin, in palatinatu Pomorze, assignabuntur decanatus: Brodnicensis, Culmensis, Chełmżensis, Chojnicensis, Fordonensis, Gniewensis, Golubiensis, Górznensis, Kamieniensis, Łasinensis, Lidzbarkiensis, Lubawensis, Mirachowiensis, Nowensis, Nowomiastensis, Radzynensis, Starogardensis, Swiecensis, Tczewiensis, Toruniensis, Tucholensis, Wąbrzeznensis, Żukowiensis. Eius fines pertingent usque ad limites politicos inter Rempublicam Polonorum et Rempublicam Germanorum (Borussiam occidentalem et orientalem), et territorium liberae civitatis Gedanensis.

Dioecesi vero Vladislaviensi, cum ecclesia cathedrali sub titulo Assumptionis Beatae Mariae Virginis in urbe Włocławek, in palatinatu Warszawa, attribuentur decanatus: Vladislaviensis; (excepta paroecia Duninowo), Brestensis, Chodecensis, Nieszawiensis, Piotrkowiensis, Radziejowensis, Calissiensis, Koźminecensis, Stawiszynensis, Stawensis, Izbicensis, Kolensis, Koninensis, Tuliszkowiensis, Sieradziensis, Szadkowiensis, Wartensis, Złoczowiensis Słupcensis, Zagórowiensis, Turcensis, Uniejowiensis (absque paroeciis Bałdrzychów et Wartkowice) et Kłodawensis. Insuper paroeciae: Bobrowniki, Chełmca Wielka, Ciechocin, Czernikowo, Dobrzejewice, Działyń, Grochowalsk, Karnkowo, Kikol, Lipno, Łążyn, Mazowsze, Nowogród, Osiek nad Wisłą, Ostrowite, Szeptal Górny, Sumino, Wielgie, Wola, Zaduszniki.

II. Alterius provinciae ecclesiasticae Metropolitana esto Varsaviensis, cum ecclesia cathedrali sub titulo Decollationis S. Ioannis Baptistae in urbe Warszawa. Eidem tribuantur decanatus: Varsaviensis urbanus, Varsaviensis extraurbanus, Pragensis, Białensis, Goszczynensis, Górno-Kalwariensis, Grodziscensis, Grójecensis, Jadowiensis (demptis paroecia Kamionna et pago Szynkarzysna-Czaplowizna), Kałuszynensis (absque parotciis Czerwonka, Oleksin, Wiśniew et Wierzbno), Kutnensis, Łoviciensis (exclusis pagis Antoniew et Dąbrowa), Minscensis, Mszczonowiensis, Radyminensis cum pago Młynarze, Rawensis, Skierniewicensis, Sochaczewiensis.

Huic metropolitanae Ecclesiae suffragabuntur dioeceses: Płocensis, Sandomiriensis, Lublintnsis, Siedlcensis seu Podlachiensis et Łodziensis.

Płocensis, cum ecclesia Basilica cathedrali sub titulo Assumptionis Beatae Mariae Virginis in urbe Płock, in palatinatu Warszawa, hisce decanatibus constituetur: Płocensi, Ciechanowiensi, Makowiensi, Mławensi, Naselscensi, Przaenensi, Płońscensi, Pultowiensi, Raciążeńsi, Rypinensi, Sierpcensi, Wyszkowiensi (excepto pago Młynarze), Wyszogrodensi, Żurominensi, Gostyniensi, insuper paroeciis: Chrostkowo, Dobrzyń nad Wisłą, Dobrzyń nad Drwęcą, Dulsk, Mokowo, Skępe, Tłuchowo, Duninowo.

Sedes Sandomiriensis, cum ecclesia cathedrali sub titulo Nativitatis Beatae Mariae Virginis in urbe Sandomierz, in palatinatu Kielce, hos habebit decanatus: Sandomiriensem, Koprzywnisensem, Staszowiensem, Zawichostensem, Opatoviensem, Kunoviensem, Słupiensem (demptis paroeciis Bieliny, Cisów, Ociesęki, necnon pagis Lechów et Orłowiny e paroecia

Łagów, itemque pago Drogowle e paroecia Raków), Wąchocensem, Iłżensem, Solecensem, Zwolensem, Kozienicensem, Radomensem, Jedlińscensem, Potworowiensem, Opoczynensem, Skrzynnensem, Żarnowiensem, Konesensem, Radoszycensem. Insuper habebit paroecias: Koniemłoty, Kotuszów, Kurozweki, Beszowa, Szczebrzusz, Suchedniów: item pagos: e paparoecia Mniów; Podchyby et Zaborowice; e paroecia Grzymałków: Borki (idest, communitatem Miedzierza), Gliniany-Las, Huta, Jarzą, Kłuko, Lisie-Jamy, Muszczan, Ostre-Górki, Sałata, Sośnina, Stanowiska, Zastawie, Zazdrość.

Lublinensis dioecesis, cum ecclesia cthedrali sub titulo S. Ioannis Baptistae et S. Joannis Apostoli et Evangeliste in Urbe Lublin, in palatinatu Lublin, hos connemurabit decanatus: Lublinensem, Bełżycensem, Biłgorajensem, Biskupicensem, Chełmensem (excepta paroecia Hańsk), Hrubieszowiensem, Janowiensem, Kaśrnicensem, Krausostawiensem, Kurowiensem, Lubartowiensem, Łęcznensem, Opolensem, Puławiensem, Sszebrzeszynensem, Tarnogrodensem, Tamaszowiensem, Turobinensem, Tyszowcensem, Zaklikowiensem, Zamoscensem. — Insuper habebit paroecias: Brzeżnica Bychawska, Brzeżnica Książęca, Ruda-Huta, Świerszczów; item pagos: Łukowiec, Krzywda-kolonja, Kolonja Wola Skromowska vel Bykowszczyzna, Wółka Rozwadowska, Karolina, Giżyce-wieś, Giżyce-kolonja, Łuszawa-wieś, Kalonja Żurawieniec vel Piaski, Żurawieniec wieś.

Ad Siedlcensem seu Podlachiensem dioecesim, cum eccelsia cathedrali sub titulo Immaculatae Conceptionis Beatae Mariae Virginis, in civitate Sedlce, in palatinatu Lublin, spectabunt decanatus: Siedlcensis ad Beatam Mariam Viirginem, Siedlcensis ad S. Staninislaum Ep. M., Białensis, Garwolinensis, Janowiensis, Łaskarzewiensis, Łosicensis, Łukowiensis (xceptis pagis Łukowiec, Krzywda-kolonja, Kolonja Wola Skromowska vel Bykowszczyzna, Wólka Rozwadowska, Karolina, Giżycewieś, Giżyce-kolonja. Łuszawawieś, Kolonja Żórawienieec vtl Piaski, Żórawieniec-wieś), Międzyrzecensis, Parczewiensis (exceptis paroeciis Brzeźnica Bychawska et Brzeźnica Książęca), Radzyńiensis, Sterdyniensis, Stężycensis, Włodawensis (exceptis paroeciis: Swierzczów tt Ruda-Huta), Węgrowiensis, Wisznicensis, Żelechowiensis. Insuper ad eamdem dioecesim pertinebunt paroeciae: Hańsk, Kamionna, Czerwonka, Wiśniew, Oleksin, Wierzbno, necnon pagus Szynkarzyzna-Czaplowizna.

Tandem ad sedem Łodziensem, cum ecclesia cathedrali sub titulo S. Stanislai Kostka C., in urbe Łódź, in palatinatu Łódź, pertinebunt decanatus: Łodziensis, Zgirzensis, Brzezinensis, Lanciciensis, Tomaszowiensis, Bełchatowiensis (excepta paroecia Grzymalina Wola). Petricowiensis, Tuszynensis, Lascensis, Pabjanicensis, Widawensis, Poddebicensis, Ozorkowiensis; item paroeciae Bałdrzychów, Wartkowice atque pagi Antoniew et Dąbrowa.

Praeterea illud generatim decernitur quod, ubicumque in ditione Polonica, Vistula flumen constituit limitem inter dioeceses, delimitet etiam, uti obvium tst, eas paroecias, quarum territorium, licet adhuc canonice indivisum, tamen per idem flumen disiungitur, ita ut in posterum una pars divisae paroeciae ad unam, altera ad alteram dioecesim pertineat. Pagi vero si qui sint in insulis fluminis siti, ad illas dioeceses pertinebunt, ad quas iam nunc spectant.

III. Tertia ecclesiastica provincia Vilnensis nuncupabitur, quae proinde constabit sede metropolitana Vilnensi, nec non suffraganeis Łomżensi et Pinskensi.

Archidioecesis Vilnensis cum metropolitana Basilica sub titulo S. Stanislai R. C. in urbe Wilno, in palatinntu Wilno, complectetur decanatus Wilnensem in urbe et extra urbem; Białystocensem, Brzostovicensem, Dąbrovensem, Głębocensem. Grodnensem, Knyszynensem, Lidensem, Łunnensem, Miorensem, Nadvilejcensem, Oszmianensem, Radunensem, Słonimensem (exceptis paroeciis Różanna, Kossów, Iwacewicze), Sokolcensem, Swirensem, Wilejcensem, Visznieviensem (exceptis paroecis Derewna et Naliboki); Wołkowyscensem, Wasiliszkiensem, Bieniakoniensiem. Insuper habe-

bit decanatus: Vilnensem in districtu, Święcianensem, Troeensem, Brasłaviensem, quantum isti decantus in territorio polono extenduntur. Item complectetur parochias: Raków, Dubrowy, Dokszyce et Zaszcešle. Tandem omnes alias paroecias vel quescumque paroeciarum partes, quae, quamvis sub memoratis decanatibus non reperiantur, tamen ambitu territorii poloni in eadem regione continentur.

Dioecesis Łomżensis, cum cathedrali ecclesia sub titulo S. Michaelis Archangeli in civitate Łomża, in palatinatu Białystok, habebit decanatus: Łomżensem, Augustowiensem, Jedwabnensem, Kolnensem, Sejnensem, Śniadowiensem, Sokołowiensem, Suwalcensem, Szczuczynensem, Teolinensem, Wąsoszenensem, Wysoko-Mazowiecensem, Ostrołęcensem, Ostrowensem, Czyżewiensem. Fines septentrionales dioecesis contingent fines politicos inter Rempublicam Poloniae et Rempublicam Lituaniae.

Dioecesis Pinskensis, cum ecclesia cathedrali sub titulo Assumptionis Beatae Mariae Virginis in civitate Pińsk, in Palatinatu Polessiae, constituetur decanatibus: Stołpcensi, Nowogródensi, Baranovisensi, Nesvisiensi, Stołowicensi, Piscensi, Łuniniecensi, Lachovicensi, Bielscensi, Brestensi, Drohiczynensi, Kobrynensi, Brańscensi, Prużanensi: ac insuper paroeciis Różanna, Kossów Iwacewicze, Iwieniec S. Michaelis Adchangeli, Iwieniec S. Alexii, Kamień, Wołma, Pierszaje, Chotowo, Pralniki, Naliboki, Derewna. Fines orientales dioecesis attingent fines politicos inter Rempublicam Poloniae et Rempublicam Russiae.

IV. Quarta provincia, Leopoliensis erit; ad eam pertinebunt metropolitana Leopoliensis cum suffraganeis dioecesibus Premisliensi et Luceoriensi.

Adchidioecesis Leopoliensis, cum ecclesia Basilica metropolitana sub titulo Assumptionis Beatae Mariae Virginis, continebit decanatus: Leopoliensem in urbe, Leopoliensem extra urbem, Bełzensem, Borszczowiensem, Brodensem, Brzeżanensem, Buczaczensem, Czortkowiensem, Dolinensem, Glinianensem, Grodecensem, Horodencensem, Kąkolnicensem, Kołomyjensem, Lubaczowiensem, Podhajcensem, Skałatensem, Stanisłaopoliensem, Stryjensem, Swirżensem, Szczerzecensem, Tarnopoliensem, Trębowlensem, Złoczowiensem. Fines politici Reipublicae Poloniae cum Regno Romaniae constituent fines, hac in parte, archidioecesis.

Dioecesi Premisliensi, cum ecclesia cathedrali sub titulo Beatae Mariae Virginis et S. Ioannis Baptistae in Urbe Przemyśl, in palatinatu Lwów, attribuenter decanatus; Premisliensis urbanus, Premisliensis extraurbanus, Brzosttcensis (exceptis paroeciis Jodłowa et Przeczyca), Brzozowiensis, Dobromilensis, Drohobycensis, Duklensis, Dynowiensis, Głogowiensis (absque paroecia Sędziszów et expositura Będziemyśl), Jaćmierensis, Jarosławiensis, Jasłensis, Jaworowiensis, Krasnowiensis, Lescowiensis, Leżajscensis, Łańcucensis, Mościcensis, Pruchnicensis, Przeworscensis, Rzeszowiensis, Rudecensis, Rymanoviensis, Samboriensis, Sanocensis, Sokołowiensis, Strzyżowiensis, Tyczynensis, Wiszniensis, Żmigrodensis, Miechocinensis, Rudnicensis; insuper paroeciae Świecany, Pstrągowa.

Dioecesis Luceoriensis cum cathedrali ecclesia sub titulo Ssmae Trinitatis et SS. Apostolorum Petri et Pauli in civitate Łuck, in palatinatu Wołyń, amplectetur dekanatus: Luceoriensem, Cremenecensem, Dubnensem, Horochowiensem, Korzecensem, Kostopolensem, Kowelensem, Ostrogensem, Równensem, Sarnensem, Vladimiriensem. Fines orientales dioecesis convenient cum finibus politicis inter Rempublicam Poloniae et Rempublicam Russiae.

V. Demum quinta Provincia ecclesiastica quae Cracoviensis appellabitur, ita erit constituta: Sede Cracoviensi, uti Metropolitana, et dioecesibus Tarnoviensi, Kielcensi, Częstochoviensi et Katovicensi, uti suffraganeis.

Ad Cracoviensem archidioecesim, cum ecclesia Basilica metropolitana sub titulo S. Wenceslai M. in urbe Kraków, in palatinatu Kraków, spectabun t decanatus: Cracoviensis urbanus primus. Cracoviensis urbanus secundus, Bolechowicensis, Czernichowiensis, Novi-Montis (expeto pago Chełmek), Białensis, Lanckoronensis, Makowiensis, Myślenicensis, Neoforensis, Niepołomicensis, Oświęcimensis,

Skawinensis, Suchensis, Wadowicensis, Wielicensis, Zatoriensis, Żywiecensis, Orawiensis, Szepusiensis. Insuper paroeciae: Podbiednik Mały, Igołomia, Wawrzeńczyce, Olszówka, Mszana Dolna, Kasina Wielka, Niedźwidź, Gorenice, Racławice, Biały Kościół, Korzkiew, Biórków (absque pagis Skrzeszowce et Lososkowice), Więcławice, Luborzyca. Itemque expositurae: Kasina Mała, Lubomeirz. Fines australes dioesesis patebunt usque ad fines politicos inter Rempublicam Poloniae et Rempublicam Czecoslovachiae.

Dioecesis Tarnoviensis, cum ecclesia cathedrali sub titulo Nativitatis Beatae Mariae Virginis in civitate Tarnów, in palatinatu Kraków, hos habebit decanatus: Bobowensem, Bochniensem, Brzeskiensem, Czechowiensem, Dąbrowensem, Kolbuszowensem, Limanowensem, Łącensem, Mielecensem, Neosandecensem, Pilznensem, Radłowensem, Radomyślensem, Ropczycensem, Tarnoviensem, Tuchowiensem, Tymbarkensem (absque paroeciis: Olszówka, Mszana Dolna, Niedźwiedź, Kasina Wielka, et exceptis expositurис: Lubomierz et Kasina Mała), Veterosandecensem, Wielopolensem (excepta paroecia Pstrągowa), Wojnicensem, Biecensem, Rzepnicensem, Ołpinensem, (excepta paroecia Swięcany). — Item paroecias: Jodłowa, Przeczyca, Sędziszów, atque expositurain Będziemyśl.

Dioecesis Kielcensis, cum ecclesia cathedrali sub titulo Assumptionis Beatae Mariae Virginis et S. Constantini C. in urbe Kielce, in palatinatu Kielce, connumerabit decanatus: Kielcensem, Stopnicensem (dempta paroecia Koniemłoty), Chmielnicensem (absque paroecia Kotuszów et Kuroswęki), Pacanowiensem (exceptis paroeciis Beszowa et Szczebrzusz), Pinczowiensem, Kazimiriensem, Książnicensem, Skalbmiriensem, Miechowiensem, Pdoszowicensem (demptis paroeciis Pobiednik Mały, Igołomia et Wawrzeńczyce), Prandocinensem, Luborzycensem (exceptis paroeciis Biórków, Więcławice et Luborzyca), Olkusiensem (exclusis paroeciis Gorenice et Racławice), Zazdroziensem (exceptis paroeciis Biały Kościół et Korzkiew), Pilicensem, Włoszczowiensem, Idządzensem, Szczekocinensem, Andreowiensem, Małogoszczensem, Sedziszowiensem, Bodzentyniensem. — Item habebit paroecias: Koniecpol, Strawczyn, Piekoszów, Chełmce, Ćmińsko Tulmin, Zagnańsk, Łączana, Bieliny, Cisów, Ociesęki; paroeciam Grzymałków, complectentem loca: Borki, Czarny-Las, Lipiny, Grzymałków, Kuźniaki, Lasek Nowek, Leśniówka, Małmuszyn, Mokry-Bór, Pałęgi, Piaski, Podłysów, Skoki, Stachura, Wólka; necnon communitates Miedzierza, Mniów, Snochowice; atque demum paroeciam Mniów (exceptis pagis Podchyby et Zaborowice) atque pagos: Lechów, Drogowle, Orłowiny, Skrzeszowice et Lososkowice.

Dioecesis Częstochiviensis, cum cathedrali ecclesia sub titulo S. Familiae Iesus, Mariae, Ioseph in urbe Częstochowa, comprehendet decanatus: Częstochoviensem, Kłobucensem, Mstowiensem, Brzeźnicensem, Gidlensem (excepta paroecia Koniecpol), Radomskowiensem, Gorzkowiensem, Będzinensem, Zawierciensem, Żarcensem, Sączowiensem, Bolesławiecensem, Praszkowiensem, Wieluniensem, Wieruszowiensem; insuper paroeciam Grzymalina Wola.

Tandem dioecesis Katowicensis, cum cathedrali Ecclesia sub titulo SS. Apostolorum Petri et Pauli in civitate Katowice, in palatinatu Śląsk seu Katowice, decanatus habebit: Dębiensem, Katowicensem, Huta-Królewensem, Lubliniecensem, Mikołowiensem, Mysłowicensem, Piekarensem, Pszczynensem, Pszowiensem, Rudensem, Rybnicensem, Tarnogórensem, Wodzisławiensem, Żorensem, Bielscensem, Strumiemensem, Skoczowiensem, Cieszynensem; item pagum Chełmek. Fines occidentales et australes dioecesis contingent fines politicos inter Rempublicum Polonae atque Respublicas Germaniae et Cecoslovachiae.

Quod attinet ad praefatarum Ecclesiarum administrationem et regimen, ad Vicarii Capitularis sede vacante electionem, ad Capituli cathedralis erectionem, ad Seminariorum institutionem, ad clericorum et fidelium iura et onera, aliaque huiusmodi, servanda statuimus, quae sacri canones decernunt.

Quod vero ad clerum in particulari spectat, iubemus ut, statim ac huius Constitutionis exsecutio facta fuerit, eo ipso sacerdotes Ecclesiae

illi adscripti censeantur, in cuius territorio legitime degunt.

Tandem omnia documenta et acta novas dioeceses, earum clericos et fideles respicientia, quam primum fieri poterit, ad eam dioecesim transmittantur ad quam, iuxta praedicta, iidem pertinebunt.

Quae autem hisce Litteris, Apostolica auctoritate, a Nobis decreta sunt, nulli hominum, nullo umquam tempore, infringere, aut iis repugnare, vel quomodolibet contraire liceat. Si quis, quod Deus avertat, hoc attentare praesumpserit, sciat obnoxium se evasurum esse poenis a sacris canonibus contra obsistentes exercitio ecclesiasticae iurisdictionis statutis.

Ad haec omnia autem exsecutioni mandanda deputamus venerabilrem fratrem Laurentium Lauri, Nuntium Apostolicum in Polonia, eidem tribuentes facultatem ad id necessarias et opportunas, etiam subdelegandi, ad affectum de quo agitur, quemlibet virum in ecclesiastica dignitate constitutum, facto onere infra sex menses mittendi ad Sacram Congregationem Consistorialem authenticum exemplar peractae exsecutionis.

Decernimus denique has praesentes Litteras valituras, contrariis quibuslibet, etiam peculiari et expressa mentione dignis, minime obstantibus.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno Domini millesimo nongentesimo vigesimo quinto, die festo Sanctorum Simonis et Iudae Apostolorum, Pontificatus Nostri anno quarto.

O. Card. CAGIANO,
S. R. Cancellarius.

† C. Card. DE LAI, Episc. Sabinen,
S. C. Consistorialis Secretarius.

Joseph Wilpert, Decanus Coll. Proton. Apostolicorum
Vincentius Bianchi-Cagliesi, Protonotarius Apostolicus.

Loco † Plumbi

Reg. in Conc. Ap., vol. XXXII. n. 89.

(Acta Apostolicae Sedis, vol. XVII, num. 13, de die 5 Novembris 1925).

68.

NUNTIATURA APOSTOLICA
POLONIAE.

№ 12.005.

Dekret wykonawczy
w sprawie diecezyj Chełmińskiej.

NOS
LAURENTIUS LAURI
ARCHIEPISCIPUS TIT. EPHESIENSIS
NUNTIUS APOSTOLICUS IN REPUBLICA POLONA

quum, favente Deo, circumscriptionem novam dioecesum latinarum polonarum, quae magis corresponderet mutatis Poloniae politicis conditionibus novisque spiritualibus fidelium necessitatibus, a Ven. Episcopatu Polono tantopere exoptatam Summus Pontifex PIUS P. XI. feliciter regnans, quinto recurrente EIUS episcopalis consecrationis faustissimo Anniversario, die 28 mensis elapsi, Sua Apostolica Auctoritate, Apostolicis datis sub plumbo Litteris „VIX DUM POLONIAE UNITAS“, solemniter decrecisset atque confirmasset, Nobis benigne eas exequendi facta potestate, perlibenti animo mandatis Summi Pontificis obtemperantes et vigore specialium facultatum ad hunc finem Nobis commissarum DECLARAMUS:

Latini ritus Hierarchia in Polonia quinque provinciis ecclesiasticis constat, videlicet:

1. Gnesnesi et Posnaniensi;
2. Varsaviensi;
3. Vilnensi;
4. Leopolniensi;
5. Craciviensi.

Provincia GNESNENSIS et POSNANIENSIS constituitur Ecclesiis Metropolitana Gnesnensi et Posnaniensi, nec -non Suffraganeis Dioecesibus Culmensi et Vladislaviensi.

Dioecesi CULMENSI, cum Ecclesia Cathedrali sub titulo Assumptionis Beatae Mariae Virginis in civitate Pelplin, in Palatinatu Pomorze, adsignantur decanatus:

1. Brodnicensis — 2. Culmensis — 3. Chełmżensis — 4. Chojnicensis — 5. Fordonensis — 6. Gniewensis — 7. Golubiensis 8. Górznensis 9. Kamieniensis — 10. Łasinensis 11. Lidzbarkensis — 12. Lubawensis — 13. Mirachowiensis — 14. Nowensis — 15. Nowomiastensis — 16.

Puckensis = 17. Radzynensis — 18. Starogardensis = 19. Świecensis = 20. Tczewiensis = 21. Toruniensis. = 22. Tucholensis = 23. Wąbrzeznensis = 24. Żukowiensis.

Eius fines pertingunt usque ad limites politicos inter Rempublicam Poloniorum et Rempublicam Germanorum (Borussia occidentalem et orientalem) et territorium Liberae Civitatis Gedanensis.

Quod attinet ad regimen et administrationem dioecesis, ad Vicarii Capitularis sede vacante electionem, ad Capitulum Cathedrale, ad Seminariorum institutionem, ad clericorum et fidelium iura et onera, aliaque huiusmodi, quae sacri canones decernunt, serventur.

Quod vero ad clerum in particulari spectat, statim a data ipsa hujus DECRETI, Sacerdotes illi ecclesiae adscripti censeantur, in cuius territorio legitime degunt.

Tandem omnia documenta et acta, quae clericos et fideles respiciunt, qui iuxta praedicta ad dioecesim Culmensem amplius non pertinent, ad eam dioecesim quam primum fieri poterit transmittantur, ad quam nunc spectant.

Haec autem omnia opportuniori qua putabitur ratione, in notitiam adducantur eorum, ques ipsa recpiciunt et quatenus eorundem interesse possint.

Quorum in fidem has litteras sigillo hujus Apostolicae Nuntiaturae munitas manu nostra subscribimus.

Datum Varsaviae, ex Aedibus Nuntiaturae Apostolicae, die undecima mensis Novembris, anno Domini millesimo nongentesimo vigesimo quinto.

† Laurentius Lauri
(sig.) Archiepiscopus Ephesien.
Nuntius Apostolicus.

69.
SACRA CONSECRATIO RITUUM

DECRETUM

WLADISLAVIEN.

CONFIRMATIONIS CULTUS AB IMMEMORABILI TEMPORE PRAESTITI SERVO DEI BOGUMILO ARCHIEPISCOPO GNESNENSI BEATO VEL S. NUNCUPATO.

Bogumilus cuius nomen, graece Theophilus, latine Amedeus, in tota Poloniae regione, praesertim in dioecesibus Wladislaviensi et Gnesnensi, ab immemoriali tempore cum fama sanctitatis et prodigiorum celebratur. E vetusta et clara Poraiorum stirpe progenitus circa annum 1116 ortum duxit in villa haereditaria Koźmin. Parentes habuit Boguphalum Castellanum Gnesnensem, et Catharinam e Griphytarum gente, qui in civili congruente statu, magisque in sancta religione christianisque moribus filios suos Boguphalum et Bogumilum instituere et educare sategerunt. Ambo fratres Gnesnam missi tunc principem Poloniae urbem, studiis sedulam operam dederunt sub sancto dectoque viro Othone, postea Bambergensi Episcopo. Deinceps Parisiis humanas divinasque litteras apud egregios magistros percepunt, exemplum illud clarissimum intuentes et imitantes S. Bernardum Abbatem, Ordinis Cisterciensis fundatorem — Studiis absolutis, in patriam reversi, Boguphalus monasterium Cisterciense in Lecno ingressus est; Bogumilus autem, amplissimae haereditis dominus et odministrator prope pagum Dobrów Ecclesiam aedificavit Ssmmae Trinitati dicatam, quam etiam parochiali titulo et congrua dote, ecclesiastica auctoritate interveniente, honestavit. Interrim Bogumili avunculus, Janislaus, archiepiscopus Gnesensis, noscens adolescentem optimis qualitatibus praeditum et ad statum clericalem magis inclinatum, ipsum adscivit in aulam suam Uniejoviam, ubi Dei Famulus cancellarii munere fungens, insimul studio et probatus, prius parochiae Dobroviensi praepositus est postea decanus ecclesiae cathedralis Gnesnensis ab ipso Archiepiscopo renutiatus, eidem reservata cura praedicteae parochiae, altero sacerdote coadiuvante. Utrumque officium ita conciliasse recteque peregisse perhibetur, ut singulis diebus festis, Dei Famulus, recitatis in choro praedictae cathedralis horis canonicispedester pergeret in pagum Dobrów qui ultra erat decimo et quinto milliaro, ad Missam celebrandam suumque ministerium gerendum, sacrisque expletis, Gnesnam rediret ad communem mensam sui collegi. Prodigia quoque eo temporis spatio, aliquando patrata feruntur, Bogumilum nempe sicco pede Fluvium Vartam transire, similique modo ad ulterionem

ripam et in Dobroviensem ecclesiam populum deducere, Fluvii pisces ad se vocare et pauperibus in cibum distribuere, atque superfluas benedicere ac in flumen immittere,, arcana voce dicente: „Crescite et multiplicamini". Quibus omnibus perspectis nil mirum si, anno 1167, Archipraesule Ioanne vita functo Capitulum Cathedrale ad successoris electionem legitima procedens, unanimi suffragio proclamaverit Bogumilum Archiepiscopum Gnesnensem. Qui tamen, re cognita, de se suisque viribus humiliter sentiens reluctavit, sed tandem omnium votis ab Alexandro Papa III probatis acquiescens et divinae voluntati obtemperans, oblatum dignitatem et onus pastorale suscepit. In Episcopum consecratus suaeque archidioeceseos capta possessione, quin de prioris itae ratione ac studio, vigiliis, orationibus, ieiuniis remittere, cuncta episcopalia munia egit omni cura, sollicitudine et vigilantia odhibita in clerum et populum, Boni Pastoris verbo et exemplo instructus et sedulus imitator. Insuper e lauto et copioso suo patrimonio generosas tradidit largitiones piis operibus dioecesanis praesertim scholis erigendis in puerorum et adolescentium utilitatem, quae iuxta morem sacris aedibus proximae et continentes erant, earumque regimini et incremento salutadibus constitutionibus consuluit. De Cisterciensis Ordinis propagatione sollicitus ac beneficus ingentem e suis bonis destinavit portionem quam ad manus patris Boguphali Wongroviae voluit esse depositam eo fine, ut exinde ingens monasterium Cisterciense fundaretur et sustentaretur. Ex proventibus huius fundationis condita fuit Eremus Coronoviae (M. D. Posnanien.) an 1288. — Postquam per quinque annos Ecclesium et archidioecesim suam sanctissime rexisset ac gubernasset, non absque matura deliberatione, precibus, consilio ,instinctu afflatuque caelesti communita, exoptans reliquum vitae tempus impendere in bonorum caelestium contemplatione suique spiritus perfectione, petita et obtenta venia ab ipso Summo Pontlfice Alexandro III, tunc Venetiis commorante, Archiepiscopatum abdicavit atque oneri pariter et honori cessit anno 1170. Tum a Camaldulensibus in Hungaria degentibus solitariam vitam ac regulas edoctus, Gnesnam rediit, et in solitudinem prope pagum Dobrow se recepit priscam vitae rationem repetens. Per decennium a resessu numquam exivit, nisi ad confessiones excipiendas et ad verbum Dei praedicandum, eo ferventius quo magis ulciora et uberiora gustabat in solitudine et dona caelestia et virtutum incrementa. — Hoc exemplum non raro evenisse compertum est in aliquibus Dei Famulis sanctisque viris atque Episcopis, uti in S. Ioanne Silentiario qui Coloniensi in Armenia Episcopatu dimisso, in sancti Sabbae laura monasticam vitam duxit et sancto fine quievit. — Tandem solitarius Bogumilus, laboribus atque austeritatibus consumptus, lethali morbo correptus atque sacramentis Ecclesiae refectus obdormivit in Domino anno 1182, die 10 iunii. — In illa novissima hora traditio adhuc viget quod Beatissima Virgo Maria inter Poloniae sanctos Patronos apparuit Dei Famulo, ita ostendes suam benevolentiam, devotionis premium, ac bonum omen ac pignus gloriae fulturae. — In Ecclesia Dobroviensi exequiis rite celebratis, atque exuviis in ea honorifice conditis statim ingens populi multitudo sepulcrum adire coepit, validum patrocinium auxiliumque, in suis necessitatibus, intercedente Bogumilo, a Deo impetratura, atque una cum hac frequentia et pietate christifidelium ad sacrum corpus, exortus dicitur cultus publicus Dei Famulo exibitus. Quem cultum immemorialem ab anno 1182 in quo Dei Famulus obiit ad haec usque tempora constantem et perseverantem fidenti animo et per testimonia et documenta authentica comprobare actores aggressi sunt. Inter plurima quae in tabulis processualibis Episcopalis Curiae Wladislaviensis recensentur, praecigua sunt: Vita S. Bogumili a Stephano Canon. Regulari ad Nicolaum Calisii in urbe, ex antiquissimis gravium auctorum chronicis excerpta, primum Varsaviae edita anno 1640, Romae deinde anno 1661, Acta Bollandiana ad mensem iunium; menta ex quibus colligitur et exhibetur cultus immemorialis praefati Servi Dei a sequentibus titulis: Nomen Beati vel Sancti, Imagines radiis et aureolis coronatae, reliquiae publicae venerationi propositae, elevatio corporis a Fulcone Gnesnensi Archiepiscopo, quinto post

Sanctum Bogumilum sui sedis et Ecclesiae Gnesnensis, circa annum 1090 erectae, decimus quartus antistes numeratur anno 1232 circiter peracta, iousque translatio facta, die 19 Ianuarii anno 1668, ab Ecclesia Dobroviensi ad collegialem Unieioviensem, cura et decreto Nicolai de Prazmowski. Archiep. Gnesnensis ad maiorem cultum provehendem — insignia prodigia patrata, numerosae et frequentes peregrinationes, ad sepulcrum oblationes, dona et vota argentea, Festum cum Officio et Missa celebratum, demum nomen Bogumili in sacramentis baptismi et confirmationis administrandis impositum pueris et iuvenibus et relatum in libris parochialibus et in regestis episcopalibus. In ipsa urbe Konin propriis sumptibus scholas pias Congregationis Calasanctianae fundavit parochus et decanus Koninscensis D. Bogumilus Kranicki, nomine et fundatione gloriosus et munificus. Itaque super huiusmodi cultu in dioecesi Wladislaviensi, in cuius finibus inveniuntur pagi Dobrow et Unieiow, Processus Ordinarius Informativus adornatus fuit anni 1903 et 1909 una cum subsequenti Rmmi Ordinarii sententia, atque ad sacram rituum Congregationem anno 1910 transmissus ac rite apertus, suspensionem subiit ob recentiora decreta die 11 novembris 1912 et 31 ianuarii 1913, tantum ex parte observata circa scripta perquisita et non reperta. Deinde Rmmi Archiepiscopi et Episcopi Polonioe enixe postularunt et per decretum R. C. C., die 31 augusti 1920, a Summo Pontifice Benedictio Papa XV fel. rec. obtinuerunt, ut attentis paculiaribus adjunctis et informationibus in haccausa praecedi posset iuxta ordinem veteris iuris cum dispensatione ab integro novo ordine per recentiora decreta supra relata inducto. Quapropter, instante Rmmo Dmno Iosepho Trezzi, huius causque postulatore atque attentis votis et postulationibus RR. PP. DD. Archiepiscoporum et Episcoporum totiusque Nationis Poloniae, Emmus et Rmmus Dnus Cardinalis Ianuarius Granito di Belmonte, Episcopus Albanessis, eiusdem Causae Ponens seu Relator in ordinariis sacrorum rituum congregationis comitiis subsignata die ad Vaticanas aedes coactis, sequens dubium discutiendum proposuit. An sententia Rmmi D. Indicis ab Illmmo ac Rmmo Dmno Episcopo Wladislaviensi delegati super cultu praefato Servo Dei ab immemorabili tempore exhibito, seu super casu excepto a decretis same. Urbani Papae VIII confirmanda sit in casu et ad effectum de quo agitur? Et Emmi ac Rmmi Patres sacris tuendis ritibus praepositi, post relationem ipsius Emmi Ponentis. audito voce et scripto R. P. D. Angelo Mariani, Fidei promotore generali, omnibus sedulo perpensis, rescribereeconsuerut: Affirmative seu sententiam esse confirmandam. — Die 19. maii 1925.

Facta postmodum de his Sanctissimo Domino nostro Pio Papae XI per infrascriptum Cardinalem Sacrae Rituum Congregationi Praefectum relatione, Sanctitas Sua Rescriptum eiusdem Sacri Consilii ratum habuit et confirmavit, die 27. eiusdem mense et anno.

† A. Card. VICO, Ep. Portuen. et S. Rufinae
S. R. C. Praefectus.

L. † S.

ALEXANDER VERDE, S. R. C. Secretarius.

70.

SACRA CONGREGATIO DE DISCIPLINA SACRAMENTORUM

ROMANA ET ALIARUM

DE FACULTATE BAPTISMI DOMI CONFERENDI EXTRA MORTIS PERICULUM.

Quaesitum est utrum sit iuri conformis praxis iuxta quam infantes, gui non versantur in periculo mortis, sed non sine periculo ad ecclesiam transferri possunt, domi solemniter (i. e. cum omnibus caeremoniis etiam ablutionem praecedentibus) baptizentur a parocho aliove sacerdote de parochi licentia; nam ad ministrum necessitatis et in specie ad obstetricem non potest recurri nisi in necessitate stricte dicta, scilicet cum positive timetur periculum ne infans moriatur (C. S. Off., 11 ian. 1899) et nonnisi in eadem necessitate omittuntur caeremoniae ablutioni praeviae (S. C Rit., 17 ian. 1914. Cod. iur can., can. 776 § 1).

Quare propositis dubiis:

„I. Utrum supradicta praxis sit conformis iuri canonico et quatenus negative:

„II. Quomodo in casu procedi debeat“.

In Congregatione Plenaria Emmorum Patrum, habita die 26 iunii currentis anni, iidem Emmi Patres ita responderunt:

Ad I. Providebitur in secundo.

Ad II. Esse iuri conforme quod, si infans non versatur in periculo mortis, sed sine periculo ad ecclesiam ad normam can. 775 transferri nequit, Ordinarius, vi can. 776 § 1, nr. 2. permittere potest, pro suo prudenti arbitrio et conscienta, iusta ac rationabili de causa, in aliquo casu extraordinario, quod domi baptismus solemniter administretur; aestimare autem casus extraordinarii gravitatem est remissum prudentiae et conscientiae ipsius Ordinarii in singulis casibus.

Facta autem Ssmmo Domino Nostro Pio Papae XI de praemissis relatione ab infrascripto Secretario Sacrae Congregationis de disciplina Sacramentorum in audientia diei 4 iulii 1925. Ssmmus Dnus Noster resolutionem Emmorum Patrum ratam habuit et confrmavit.

Datum Romae, ex aedibus Sacrae Congregationis de Sacramentis, die 22 iulii 1925.

† A. Capotosti, Ep. Thermnen, Secretarius.

Zwracamy szczególniejszą uwagę Wielebn. Duchowieństwu na to orzeczenie Stolicy Apostolskiej, z którego wynika jasno, że w żadnym wypadku nie może kapłan sam bez dyspenzy biskupiej udzielać chrztu św. w domu z ceremonjami.

71.

Rozporządzenie Ministra Skarbu

z dnia 6 pażdziernika 1925 r.

o sposobie dokonania przerachowania zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu pożyczek państwowych oraz konwersji rzeczonych pożyczek.

Na zasadzie art. 13 ustwy z dnia 20 lipca 1925 r. (Dz. U. R. P. nr. 90 poz. 629) o uzupełnieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 marca 1924 r. o przerachowaniu zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu pożyczek państwowych oraz konwersji rzeczonych pożyczek (Dz. U. R. P. nr. 27, poz. 274) oraz rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitj z dnia 28 grudnia 1924 r. (Dz. U. R. P. nr. 114, poz. 102!) zarządza się co następuje:

§ 1. Pierwotni nabywcy:

asygnat, wypuszczonych na podstawie dekretu Rady Regencyjnej z dnia 30 październiku 1918 r. w sprawie wypuszczenia pożyczki państwowej (Dz. P. P. P. nr. 14, poz. 32),

obligacyj 5 proc. długoterminowej wewnętrzej pożyczki państwowej z r. 1920 (Dz. U. R. P. nr. 25, poz. 152),

obligacyj 5 proc. krótkoterminowej wewnętrznej pożyczki państwowej z r. 1920 (Dz. U. R. P. nr. 21, poz. 115), oraz

świadectw tymczasowych na obligacje rzeczowych pożyczek, —

którzy w rozumieniu art. 2 i 3 ustwy z dn. 20 lipca 1925 r. (Dz. U. R. P. nr. 90, poz. 629) są uprawnieni do konwersji rzeczonych obligacyj względnie świadectw tymczasowych, przerachowywanych w zależności od daty nabycia, według skali art. 2 tejże ustawy, —

winni w terminie nie późniejszym niż w 6 miesięcy od dnia ogłoszenia niniejszego rozporządzenia wnieść do komisji rozpatrywania zgłoszeń o dodatkową konwersję pożyczek państwowych z r. 1918—1920 przy Urzędzie Pożyczek Państwowych w Warszawie odnośne podania.

§ 2. Do podań wskazanych w § 1 winny być dołączone następujące dowody.

1) obligacje względnie świadectwa tymczasowe imienne lub na okaziciela wyszczególnione w § 1 niniejszego rozporządzenia;

2) dowody nabycia przez proszącego powyższych tytułów w instytucjach, które dokonywały ich sprzedaży lub przyjmowały zapisy na nie w imieniu i na rachunek Skarbu Państwa z ustaleniem dokładnego terminu ich nabycia i zapłaty za nie lub — w razie zapisu na raty — dnia wpłacenia ostatniej raty; przedłożenie imiennego świadectwa tymczasowego będzie uważane jako dostateczny dowód, o ile w tym świadectwie wskazane są okoliczności wyłuszczone w niniejszym punkcie;

3) deklarację proszącego, że do konwersji są przedłożone te same obligacje, które zosta-

ły przez niego nabyte i że pod zastaw tych obligacyj nie były uzyskiwane żadne pożyczki; w razie lombardowania obligacyj wyszczególnionych w § 1 niniejszego rozporządzenia należy przedstawić od instytucji, która udzielała wzmiankowanej pożyczki zaświadczenie z wyłuszczeniem w niem: wysokości pożyczki, daty jej uzyskania oraz całkowitej spłaty;

4) dla zastosowania postanowień art. 4 wzmiankowanej na wstępie ustawy z dnia 20 lipca 1925 r. urzędowe dowody wpłaty złotem lub walutami pełnowartościowemi ze wskazaniem sumy i dnia wpłaty, przytem za waluty pełnowartościowe w rozumieniu tejże ustawy uznaje się: dolary Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej, dolary kanadyjskie, funty sterlingi, franki szwajcarskie, floreny holenderskie, korony duńskie i szwedzkie oraz milrejsy brazylijskie.

§ 3. Pierwotni nabywcy obligacyj 5 proc. długo lub krótkoterminowej pożyczki państwowej z r. 1920. którzy na podstawie art. 5 wyżej wzmiankowanej ustawy z dnia 20 lipca 1925 r. pragną uzyskania przerachowania asygnat z r. 1918, wpłaconych na te obligacje, winni udowodnić takową wpłatę urzędowemi dokumentami względnie kwitami rozrachunkowemi, wystawionemi przez instytucję, upoważnioną do sprzedaży obligacyj rzeczonych pożyczek lub wreszcie wyciągami z ksiąg rachunkowych lub innemi dowodami kasowemi wzmiankowanych instytucyj.

Takież dowody urzędowe należy złożyć w wypadkach uprzedniego wpłacenia na asygnaty złotem.

§ 4. Osoby, które dokonały konwersji obligacyj pożyczek państwowych, wyszczególnionych w § 1 na zasadzie rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 marca 1924 r. (Dz. U. R. P. nr. 27. poz. 274) oraz z dnia 28 grudnia 1924 r. (Dz. U. R. P. nr. 114, poz. 1021), uprawnione są do dodatkowej konwersji na zasadach ustawy z dnia 20 lipca 1925 r. (Dz. U. R. P. nr. 90, poz. 629). o ile odpowiadają wymaganiom art. 2 i 3 rzeczonej ustawy.

W tych wypadkach przy odnośnem podaniu należy złożyć dowody wyszczególnione w §§ 1, 2 i 3 niniejszego rozporządzenia z powołaniem się na dzień i miejsce złożenia uprzedniej deklaracji.

§ 5. Dla obliczenia wysokości zysku na spadku marki polskiej osiągniętego przez lombard konwertowanych obligacyj w instytucji kredytowej, a podlegającego potrąceniu w myśl ustępu 2 art. 7 wyżej wzmiankowanej ustawy, — kwotę marek polskich, uzyskaną na zastaw tych obligacyj przerachowuje się na złote według skali § 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 14 maja 1924 r. (Dz. U. R. P. nr. 42. poz. 441), stosując do powyższego obrachunku stawki określone dla dni zaciągnięcia pożyczki oraz dokonania spłaty. Otrzymana w ten sposób różnica będzie stanowiła zysk osiągnięty na spadku waluty. W razie braku dowodów co do daty wykupu obligacyj, na zastaw których korzystano z pożyczki. wzmiankowane obligacje będą uważane jako wykupione po dniu 1 kwietnia 1921 r.

§ 6. Posiadacze obligacyj 5 proc. państwowej pożyczki konwersyjnej, uzyskanych w drodze konwersji na podstawie §§ 1—5 niniejszego rozporządzenia, będą na zasadzie art. 11 wyżej wzmiankowanej ustawy zaopatrzeni w urzędowe imienne wykazy tych obligacyj, nadające pierwotnym nabywcom od dnia 1 stycznia 1926 r. prawo płacenia szacunku przy zakupie gruntów państwowych oraz składania tych obligacyj jako wadja i kaucje przy umowach i licytacjach rządowych.

§ 7. O ile instytucje, które dokonały w imieniu i na rachunek Skarbu Państwa sprzedaży obligacyj pożyczek państwowych wskazanych w § 1 niniejszego rozporządzenia, lub przyjmowały zapisy na te obligacje, zostały zlikwidowane, wskazane w niniejszem rozporządzeniu zaświadczenia i dowody wydają za nie instytucje, które przejęły ich księgowość i archywa w danym zakresie.

§ 8. Do rozpatrywania i rozstrzygania zgłoszeń o dodatkową konwersję obligacyj pożyczek państwowych wyszczególnionych w usta-

wie z dnia 20 lipca 1925 r. (Dz. U. R. P. nr. 90, poz. 629) powołuje się stałą komisję. Do składu komisji wejdą: prezes oraz czterech członków, mianowanych przez Ministra Skarbu. Posiedzenia komisji odbywają się w składzie prezesa i co najmniej dwóch członków. Z posiedzeń komisji prowadzi się szczegółowy protokół. Uchwały komisji zapadają większością głosów; w razie równości głosów przeważa głos przewodniczącego.

Podczas nieobecności prezesa zastępuje go jeden z członków wyznaczony przez Ministra Skarbu.

§ 9. Posiadacze obligacyj pożyczek państwowych oraz świadectw tymczasowych na nie, którzy w myśl art. 1 ustwy z dnia 20-go lipca 1925 r. (Dz. U. R. P. nr. 90 poz. 629) pragną dokonać konwensji rzeczowych obligacyj 5 proc. państwoowej pożyczki konwersyjnej, na zasadach przewidzianych w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 17 marca 1924 r. (Dz. U. R P. nr. 27, poz. 274) winni nadsyłać odnośne w tym przdmiocie deklaracje z dołączeniem obligacyj podanych pożyczek w terminie do dnia 31 grudnia 1925 r. do Urzędu Pożyczek Państwowych.

Obligacje zgłaszane do dodatkowego przerachowania według uprzywilejowanego kursu na zasadach art. 2 ustawy z dnia 20 lipca 1925 r. (Dz. U. R. P. nr. 90. poz. 629), w wypadkach odmownej decyzji, wydanej przez komisję, powołaną w myśl art. 12 tejże ustawy, będą podlegały konwersji w myśl rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 marca 1924 r. (Dz. U. R. P. nr. 27 poz. 274), o ile odnośne podania zostały złożone przed 31 grudnia 1925 r.

§ 10. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Skarbu: W. Grabski.

72.

Zawarcie małżeństwa przez osoby obowiązane do służby wojskowej zależne jest od zezwolenia władz wojskowych. Artykuł 83 ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej z dnia 23 maja 1924 roku (Dz. U. R. P. nr. 61 poz.609/24 brzmi:

Zezwolenia na zawarcie małżeństwa osobom obowiązanym do służby wojskowej udzielają władze wojskowe.

Artykuł 98. „Winny zawarcia związku małżeńskiego wbrew postanowieniom art. 83 ulegnie karze grzywny do 150 złotych, lub aresztu do 14 dni.

Tej samej karze ulegnie również duchowny lub świecki urzednik stanu cywilnego, który w swym urzędowym charakterze świadomie współdziałał przy zawarciu takiego małżeństwa!

Polecamy aby ks. ks. Proboszczowie i rządcy parafij, przy błogosławieniu małżeństw poborowych stosowali się do powyższej ustawy i od poborowych zażądali przedstawienia im zezwolenia na zawarcie małżeństwa.

Poniżej podajemy odpis wzoru zezwolenia na zawarcie małżeństwa, jaki winni przedstawiać wojskowi przed zawarciem związku małżeńskiego.

WZÓR
(zał. do dod. do Dz. R. 29-21 poz. 590).

Zezwolenie na zawarcie małżeństwa.

Panu ....
(stopień, imię i nazwisko)

....
(pułk, zakład lub urząd)

zezwalam na zawarcie małżeństwa z p. ....

....
(imię i nazwisko)

.............................., dnia ....

Ważne w przeciągu 6-ciu miesięcy od daty doręczenia.

Pieczęć urzędowa. Podpis.

UWAGA: Zezwolenie to należy przedłożyć przed ślubem duchownemu, który ma ślubu udzielić.

Pelplin, dnia 3 grudnia 1925.

73.

Ministerstwo Wyznań Relig. i Oświecenia Publ.
Departament Wyznań Relig.
WARSZAWA,
dn. 10 października 1925 r.
Nr. 5911.

Do
Pana Wojewody
W TORUNIU.

Język urzędowy w pieczęciach gmin wyznaniowych w Województwie Poznańskiem i Pomorskiem.

Wobec stwierdzenia, że gminy kościelne ew. unijne i izraelickie gminy, a nawet część katolickich gmin kościelnych używa dotąd pieczęci urzędowej o brzmieniu niemieckim, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oznajmia w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Ministerstwem Sprawiedliwości, co następuje:

I. W myśl art. 1 rozporządzenia Ministra byłej dzielnicy pruskiej z dnia 10-go marca 1920 r. (Dz. Urzęd. Min. b. dz. pr. nr. 18 str. 404) językiem urzędowym wszelkich władz, urzędów i korporacji administracyjnych jest język polski. Tem samem wszystkie prawno-publiczne korparacje kościelne są obowiązane posługiwać się w pimsach urzędowych wyłącznie językiem urzędowym.

Dotyczy to nie tylko treści pism urzędowych, ale także pieczęci urzędowych, które w myśl przepisów ustawowych stanowią, wraz z podpisami uprawnionych reprezentantów, prawny warunek ważności i zdolności dowodowej dokumentów wystawionych przez korporacje kościelne z § 19 ustawy o zarządzie majątkowym gmin katolickich z d. 20. 6. 1875 r. Pr. Zb. Ust. str. 241 oraz § 22 ordynacji dla gmin kościelnych i synodów ewangielicko-unijnych z 10. 8. 1873 r. i § 5 ordynacji o zarządzie majątku kościelnego we wschodnich prowincjach Kościoła Krajowego. W szczególności oświadczenia woli wspomnianych korporacji wymagają powyższej formy, o ile mają być prawnie skuteczne wobec sądów i władz.

II. Ponieważ pieczęcie o brzmieniu niemieckiem lub o takimże oznaczeniu miejscowości sprzeciwiają sie powołanemu powyżej rozporządzeniu o języku urzędowym, a wskutek tego nie mogą być uważane za ważne, przeto nawiązując do reskryptów pruskiego Ministra Wyznań i Oświaty z dnia 26. 2. 1876 r. G. II. no. 756 i z dnia 23. 6. 1907 r. G. II. nr. 479, stwierdza Ministesrtwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, że tem samem dokumenty co do których przepisy ustawowe przewidują przyłożenie pieczęci urzędowej, zaopatrzone nieważną pieczęcią, nie mogą być uważane jako podpisane i uwierzytelnione, że więc aż do uchylenia tego braku nie należy ich treści uwzględniać.

III. Wobec powyższego poleca Ministerstwo W. R. i O. P. Panu Wojewodzie zawiadomić odnośne podwładnie władze i urzędy, że dokumenty i pisma urzędowe Korporacji Kościelnych, zaopatrzone w pieczęcie brzmiące w języku innym jak urzędowym, należy uznawać za pozbawione mocy dowodowej i zwracać odnośnym organom kościelnym celem usunięcia ustawowego braku przepisowej formy.

Za Ministra:
Dyrektor Departamentu Wyznań
(—) Piekarski.

Powyższy okolnik ministerjalny podajemy do wiadomości i zastosowania się.

Pelplin, dnia 26. 10. 1925.

74.

Ministerstwo Wyznań Relig. i Oświecenia Publ.
Departament Wyznań Relig.
WARSZAWA,
dnia 27 października 1925 r.
Nr 7544.

Do
Kurji Biskupiej
W PELPLINIE.

Przewożenie i ekshumacja zwłok.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (Generalna Dyrekcja Służby Zdrowia) zwróciło się do Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z prośbą o przypomienie du-

chowieństwu wszystkich wyznań treści rozporzporządzenia Ministra Zdrowia Publicznego w sprawie przewozu i ekshumacji zwłok (Dz. Ust. R. P. N. 42/1920 p. 257), a w szczególności przepisów zawartych:

1) w par. 1. „Zwłoki osób zmarłych powinny być pochowane na najbliższym cmentarzu tej parafji lub gminy, gdzie śmierć nastąpiła; na przewiezienie zwłok celem pochdwania ich w innem miejscu, potrzebne jest pisemne zezwolenie właściwej władzy, jednak może być dokonane tylko w porze chłodnej (pomiędzy 16 października i 15 kwietnia)". — Z tego paragrafu wynika, że przełożony cmentarza nie ma prawa przyjąć zwłok z poza obrębu parafji, lub właściwej gminy bez zezwolenia właściwego starosty.

2) W par. 6. „Po przyjściu zwłok do stacji odbiorczej na cmentarz przeznaczenia, władza administracyjna, w osobie delegowanego urzędnika lub funkcjonarjusza policji, stwierdza na miejscu całość pieczęci, odbiera pozwolenie i przestrzega, aby zwłoki bez otwierania trumień były bezzwłocznie pochowane". — Wynika stąd, że żaden duchowny niema prawa pochować przywiezionych z poza parafji lub gminy zwłok, dopóki właściwa władza nie stwierdzi całości trumień, paki i pieczęci.

3) W par. 9: „Ekshumacja musi odbyć się przy zachowaniu następujących przepisów: a) obowiązkowa obecność właściwego lekarza powiatowego, b) czynność odbywać się powinna w porze chłodnej, ile można wczesnym rankiem, c) uczestniczyć w niej mogą tylko osoby urzędów i bezpośrednio interesowane". — To znaczy, że dozór cmentarny niema prawa pozwolić na ekshumację bez zachowania tych przepisów i innych, mających charakter wyłącznie sanitarny. Pozatem par. 10 zabrania ekshumacji z grobów zbiorowych.

Ministerstwo prosi o podanie powyższego do wiadomości podwładnego duchowieństwa.

Za Ministra:
Piekarski,
Dyrektor Departamentu Wyznań.

Powyższy komunikat Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 27. 10. 25 podajemy niniejszem do wiadomości WW. duchowieństwa diecezjalnego.

Pelplin, dnia 26. 11. 1925 r.

75.

Akt poświęcenia całego rodu ludzkiego Najświętszemu Sercu Jezusowemu.

Sacra Congregatio Rituum.

Epistola.

Transmittitur Ordinariis Formula Consecrationis Generis Humani Sacratissimo Cordi Jesu.

Perillustris ac R. me Domine.

Gratum mihi accidit atque perjucundum munus exsequi a Sanctisimo Domino nostro Pio Papa XI mihi commissum transmittendi ad Amplitudinem Tuam formulam Consecrationis generis humani sacratissimo Cordi Jesu.

Qui quidem Consecrationis Ritus ejusdem Sanctissimi Domini nostri voluntate atque jussu, postrema die mensis decembris hujus anni sancti, ea ratione perficiendus erit eisque servatis conditionibus quae proximis apostolicis litteris manifesta fient.

Interim veru ad ea paranda, quae augustius et sanctius rei peragendae conferient, illud visum est opportunum, ut singuli Sacrorum Antistites mature praenocerent propositam praescriptamque Consecrationis formulam, cujus idcirco authenticum exemplar hisce inclusum litteris mittere cura fuit.

Dum autem Amplitudini Tuae fausta omnia precor a Domino, Tui permaneo.

Datum Romae 17 octobris 1925.

Addictissimus uti Frater
† A. CARD. VICO, Ep. Portuen et S. Rufinae
S. R. C. Praefectus.

L. † S.

ALEXANDER VERDE, Secretarius.

(Textus Latinus).

Ad Sacratissimum Cor Jesu Formula Consecrationis Recitanda.

Jesu dulcissime, Redemtor humani generis, respice nos ad altare tuum humillime provolu-

tos. Tui sumus, tui esse volumus; quo autem Tibi coniuncti firmius, en hodie Sacratissimo Cordi Tuo se quisque nostrum sponte dedicat. Te quidem multi novere numquam; Te, spretis mandatis tuis, multi repudiarunt. Miserere utrorumque, benegnissime Jesu; atque ad sanctum Cor tuum rape universos. Rex esto, Domine, nec fidelium tantum qui nullo tempore discessere a Te, sed etiam prodigorum filiorum qui Te reliquerunt: fac hos, ut domum paternam cito repetant, ne miseria et fame peterant. Rex esto eorum, quos aut opinonum error deceptos habet, aut discordia separatos, eosque ad portum veritatis atque ad unitatem fidei revoca, ut brevi fiat unum ovile et unus pastor. Rex esto eorum omnium, qui in tenebris idolotatrae aut Islamismi adhuc versantur, eosque in lumen regnumque tuum vindicare ne renuas. Respice denique misericordiae oculis illius gentis filios, quae tamdiu populus electus fuit; et Sanguis, qui olim super eos invocatus est, nunc in illos quoque, redemtionis vitaeque lavacrum, descendat. Largire, Domine, Ecclesiae tuae securam cum incolumitate libertatem; largire cunctis gentibus tranquillitatem ordinis: perfice, ut ab utroque terrae vertice una resonat vox: Sit laus divino Cordi, per quod nobis parta salus: ipsi gloria et honor in saecula. Amen.

(Versio Polonica).

Akt poświęcenia całego rodu ludzkiego Najświętszemu Sercu Jezusowemn.

O Jezu Najsłodszy, Odkupicielu rodzaju ludzkiego, wejrzyj na nas korzących się u stóp ołtarza Twego. Twoją jesteśmy własnością i do Ciebie należeć chcemy; oto dzisiaj każdy z nas oddaje się dobrowolnie Najświętszemu Sercu Twemu, aby jeszcze ściślej zjednoczyć się z Tobą. Wielu nie zna Ciebie wcale; welu odwróciło się od Ciebie, wzgardziwszy przykazaniami Twemi. Zlituj się nad jednemi i drugiemi, o Jezu Najłaskawszy, i pociągnij wszystkich do Świętego Serca Twego. Królem bądź nam o Panie, nietylko wiernym, którzy nigdy nie odstąpili odCiebie, ale i synom marnotrawnym, którzy Cię opuścili. Spraw, aby do domu rodzicielskiego wrócili co prędzej i nie zginęli z nędzy i głodu. Króluj tym, których albo błędne mniemania uwiodły, albo niezgoda oddziela; przymieść ich do pzrystani prawdy i jedności narodu, który był niegdyś narodem szczególnie umiłowanym. Niechaj spłynie i na nich, jako zdrój odkupienia i życia, ta Krew, która oni niegdyś wzywali na siebie. Zachowaj Kościół Swój, o Panie, i użyć mu bezpiecznej wolności. Użycz wszystkim narodom spokoju i ładu. Spraw, aby ze wszystkich ziemi od końca do końca, jeden brzmiał głos; Chwała bądź Bożemu Sercu, przez które nam stało się zbawienie; Jemu cześć i chwała na wieki. Amen.

(Versio Germanica).

Weihe des Menschengeschlechtes an das Heiligste Herz Jesu.

O liebster Jesus, Erlöser des Menschengeschlechtes, blicke auf uns herab, die wir uns in Demut vor deinem Altare niedergeworfen haben: dein sind wir und dein wollen wis sein. Damit wir aber immer inniger mit dir verbunden sein mögen, siehe, darum weiht sich heute jeder von uns freudig deinem heiligsten Herzen. — Viele haben dich leider niemals erkannt, viele haben deine Gebote verachtet und dich von sich gestossen. Erbarme dich ihrer aller, o gütigster Jesus, und ziehe alle an dein heiligstes Herz. Sei du, o Herr, König nicht bloss über die Gläubigen, die nie von dir gewichen sind, sondern auch über die verlorenen Söhne, die dich verlassen haben. Gib, dass diese bald ins Vaterhaus zurückkehren, damit sie nicht vor Elend und Hunger zugrunde gehen. Sei du König auch über die, welche durch Irrlehre getäuscht oder durch Spaltung von dir getrennt sind; rufe sie zur sicheren Stätte der Wahrheit und zur Einheit des Glaubens zurück, damit nur bald eine Herde und ein Hirt werde. Sei du König über alle diejenigen, welche immer noch vom alten Wahn des Heidentums oder des Islams umfangen sind; entreisse sie der Finsterniss und führe sie alle zum Lichte und Reiche Gottes. Blicke endlich voll Erbarmen auf die Kinder des Volkes, das ehedem das auserwählte war. Möge das Blut, das einst auf sie herabgerufen wurde, als Bad der Erlösung und des Lebens auch über sie fliessen. Verleihe o Herr, deiner Kirche Wohlfahrt, Sicherheit und

Freiheit; verleihe allen Völkern Ruhe und Ordnung. Gib, dass von einem Ende der Erde bis zum andern der gleiche Ruf erschalle: Lob sei dem göttlichen Herzen, durch welches uns das Heil gekommen ist; ihm sei Ruhm und Ehre in Ewigkeit. Amen.

Modlitwę do Serca Jezusowego odmówią Wielebni księża Proboszczowie i Rządcy kościołów w czasie uroczystego nabożeństwa na zakończenie starego roku t. j. 31 grudnia 1925.

76.

Z powodu kanonizacji św. Piotra Kanizjusza i ogłoszenia go doktorem kościoła, wyszło nowe oficjum i nowy formularz do mszy św. Formularze te sprowadzi nasza kancelarja, skoro ks. ks. dziekani nam podadzą ilość i format egzemplarzy potrzebnych do mzsy św. i brewjarza w ich dekanatach.

Pelpin, 3 grudnia 1925 r.

77.

Doszło do naszej wiadmości, że firma nakładowa „Rój" we Warszawie wysyła do X. X. proboszczów okazowy numer bobljoteczki historyczno-geograficznej z prośbą, o polecanie i rozpowszechnienie tych broszur pomiędzy lud. Tematy obrane, wyjęte z nizin historji ludzkości, mogą być dobre dla badań naukowych, ale nie są zdrową strawą dla naszego ludu pomorskiego. Dla tego ostrzegamy Wielebnych ks. ks. duszpasterzy przed broszurami tego rodzaju jak „Czarna msza". „Kurtyzany Rzymu", „Jak starsza panna uwodziła pięknego chłopca", które się nie nadawają przedewszystkiem do umieszczenia w bobljotekach ludowych.

Pelplin, dnia 20 listopada 1925 r.

78.

Najprzewielebniejszy Ks. Biskup Ordynarjusz, przychylając cię do prośby ks. profesora Dr. Rożyńskiego, zwolnił go z urzędu dyrektora djecezalnego wszystkich familji tercjarskich, a mianował w jego miejsce dyrektorem djecezjalnym Trzeciego Zakonu ks. proboszcza Krysińskiego w Kartuzach.

Pelplin, dnia 30 października 1925 r.

Biskupi Jen. Wikarjat Chełmiński.

79.

Wielebni księża proboszczowie i rządcy parafji zechcą z ambony ostrzegać wiernych przed czytaniem pism treści religijnej, przez władze kościelne nie poleconych. Przez czytanie takich pism ściągają wierni na siebie kary kościelne — ekskomunikę. Przedewszystkiem należy wiernych ostrzedz przed czytaniem pisma pod tytułem: „Polska odrodzona".

Pelplin, dnia 1 grudnia 1925 r.

80.

W Krotoszynach należących dawniej do kościoła parafjalnego w mieście Biskupiec, urządzono 17 czerwca 1924 samodzielne duszpasterstwo.

Mieszkańcy należący do tej stacji duszpasterskiej, okazali nadzwyczajną ofiarność. Wybudowali kościół i nabyli dom mieszkalny dla kapłana. Przez to się bardzo zasłużyli. Prosili zatem o diecezjalną kolektę, którą im też przyznano. Kolekta ta odbędzie się w trzecią niedzielę po Trzech Królach. W niedzielę, 7-go stycznia zechcą wiel. ks.ks. proboszczowie i rządcy parafji tę kolektę gorąco polecić. Datki zbierane należy more solito przez ks.ks. dziekanów do nas nadesłać.

Pelplin, dnia 26 listopada 1925 r.

81.

Rmus Dnus Ordinarius Dioeceseos Culmensis a sanctissimo Domino Nostro Pio Papa XI. humillime efflagitavit ut in singulis Ecclesiis Parochialibus, seu quasi-parochialibus, suae Dioeceseos liceat bis in hebdomada Missas cum cantu vel lectas de Requie celebrare. Sacra porro Rituum Congregatio, utendo facultatibus sibi specialiter ab ipso Sanctissimo Domino Nostro tributis, ita precibus annuit, ut in memoratis Ecclesiis unica Missa pro quolibet defuncto vel cum cantu, vel etiam lecta de Requie bis in hebdomada cele-

brari possit, sed Missa lecta tantum die obitus, aut depositionis, vel die III, VII, XXX, aut anniversaria; necnon quando Missa indulta cum cantu celebrari nequeat: dummodo in utroque casu non occurrat aliquod Festum duplex primae vel secundae classis, aut Festum de praecepto etiam suppreso, nec non Octava et Feriis privilegiatis Quator Temporum, II Rogationum, Vigilia, aut Feria in qua anticipanda vel primo reponenda est Missa Dominicae: servatis de cetero Rubricis. Praesenti Indulto ad proximum quinquennium valituro.

Contrariis non obstantibus quibuscumque.

Romae, die 9 Novembris 1925.

82.

Kurja diecezjalna Łucko-Żytomierska prosiła o zarządzenie do podległego duchowieństwa celem odszukania Teodory Franciszki z Reczkich Dąbek, która w marcu 1924 r. wyjechała z Warszawy na Pomorze. W myśl tej prośby zechcą W. W. księża proboszczowie i rządcy parafji przeprowadzić w Swoich parafjach dochodzenia za ową niewiastą, i nas o wyniku tych dochodzeń powiadomić.

Pelplin, dnia 26 grudnia 1925 r.

Biskupi Jen. Wikarjat Chełmiński.

83.

W sprawie młodzieży pozaszkolnej w wieku od 14—25 lat załączyliśmy dla wielebnych ks. ks. proboszczów i rządców parafji arkusz zapytań. Prosimy arkusz ten wypełnić i nam w 4 tygodniach nadesłać.

Pelplin, dnia 3 grudnia 1925 r.

84.

Dyrektorjum.

Directorium off. divini cum Elencho pro 1926 będzie wysyłane jeszcze w tym miesiącu. Przewielebni księża dziekani zechcą potrzebną ilość egzemplarzy u ks. dyrekt. kancel. Schütt'a zamówić, nadsyłając zarazem 5 zł za egzempl. Uprasza się też o dołączenie odpowiedniej kwoty na frankowanie paczek.

Pelplin, dnia 19. 12. 1925 r.

85.

Zmiany w Duchowieństwie.

Przeniesiono:

ks. Bernarda Dąbrowskiego z Osia jako wikarjusza do Sępólna;
ks. Franciszka Boruckiego z Rożentala jako wikarjusza do Jabłonowa;
ks. Franciszka Węsiorę z Pieniążkowa jako wikarjusza do Rożentala;
ks. Paweł Wilemski został mianowany administratorem w Gostoczynie.
ks. Tęgowski powrócił z administracji w Radomiu na wikarjat do Lubawy;
ks. Jan Chmielecki z Lidzbarka został mianowany administratorem w Radomiu;
ks. Górecki z Brus został powołany jako wikarjusz do Lidzbarku. — Mianowano: Neopresbytera ks. Józefa Radtke wikarjuszem w Brusach; Neopresbytera ks. Alojzego Ptacha wikarjuszem w Osiu.

Umarli:

ks. proboszcz Kolasiński, sodalis;
ks. neopresbyter Stanisław Wardyn.
ks. prob. emeryt. Wojciech Hammer.

Beneficjum w Gostoczynie, dekanat Tucholski, wakuje.

Pelplin, dnia 3 rudnia 1925 r.

Nakładem Biskupiego Jeneralnego Wikarjatu. Czcionkami Drukarni i Księgarni T. z o. pr. w Pelplinie.